

Skolestart for hovedlus

Lus hærger i børns hovedbunde året rundt og giver nye hårrutiner med balsam og tættekam for forældrene. De små blodsugere er resistente over for bekæmpelsesgifte.

HOVEDPROBLEM IBEN DANIELSEN

Ved skolestart møder små renvaske- de børn op i nyrengjorte omgivelser, nye klasseværelser. Siden vender de hjem til familien med nye bøger, nye oplevelser – og lus.

Lus er efterhånden blevet hele skole- årets plage. Små børn fra børnehaven og op til de store i efterskolen er lusebærere.

17. august holder en række skoler og institutioner Lusedag.

I 2005 afleverede Skadedyrslaboratori- et en stor rapport og forslag til en luse- plan til sundhedsministeren.

Her slog laboratoriet, som fungerer un- der Danmarks Jordbrugsforskning, fast, at danske lus er resistente mod de kemi- ske produkter, der er på markedet, og som indeholder *permethin* og *malathion*.

Siden er der ikke rigtig sket noget, for- tæller Anne Marie Rasmussen, som var en af forskerne bag rapporten.

Hun henviser til Sundhedsministeriet. I ministeriet er der heller ikke taget nye

initiativer. Her forlyder det, at lus er en op- gave i kommunernes sundhedsforebyg- gende arbejde.

I Sundhedsministeriet foreslår presse- chefen i stedet at høre nærmere om luse- kampagner og bekæmpelse i kommuner- ne og skolerne.

Lørdagsliv har talt med en biolog og lu- seekseper, en sundhedsplejerske, en apoteker, en skolelærer og en forælder om lusene, og en ting er de enige om: Lu- sene er kommet for at blive.

iben.danielsen@pol.dk

LUSEBEKÆMPELSE

Kamme: Apoteket og materialisten har et udvalg af kamme i plastik og metal. Spørg efter, hvilken kam der passer hvil- ket hår og hoved.

Lusesnapperen: En dansk opfindelse, som sættes på en støvsuger til suge- kæmning. Den sælges på apoteker og i Matas og via Snatchers Company. Læs mere på www.lusesnapperen.dk, og www.sug.dk sælger dem til 298 kroner.

Elkam – RobiCompPro: Et apparat, der kører på AA-batterier og kan købes for mellem 199 og 300 kroner. Opfundet i USA i 1992 og sælges i 30 lande blandt andet gennem netbutikken www.world-care.com og www.tridana.dk.

Shampooer: Prioderm Shampoo, 40 gram, Norpharma, 84 kroner. Findes også som liniment. Nix, 59 milliliter, ACO hud, 64,80 kroner. Hedrin, 100 milliliter, Norpharma, 120 kroner. Alle fås på apoteket.

Læs mere om lusebekæmpelse på

www.hovedlus.dk
www.sundhedstjenesten.helsingor.dk
www.apoteket.dk

Foto: Finn Frandsen

Alvorligere problemer end lus

Sundhedsplejerske Anne Boye vil gerne vejlede men ikke kæmme.

Anne Boye er ledende sundhedsplejerske i Helsingør Kommune, og hun fastslår, at lus er noget, vi aldrig kommer helt til livs.

»Vi må leve med det. Det rammer alle familier. De sundhedsplejersker, vi har knyttet til skolerne, tager sig ofte af det. Vi anbefaler kæmmemetoden som nummer 1, og den viser vi gerne for interesse- rede forældre«.

Men sundhedsplejerskerne er ikke luse- setanter eller kæmmekoner.

»Sådan bruger vi ikke de ressourcer, vi har. Lus har lav prioritet og må overlades til forældre. Vi har langt alvorligere problemer at tage os af. Der er jo ikke nogen, som får varige men af lus, og ingen bliver syge eller dør af det, siger Anne Boye.

SUGEKÆMNING. Lusesnapperen til støvsugeren. Arkivfoto: Thomas Borberg

Elever og forældre klarer selv lusene

Skolelæreren hører sjældent om alle tilfælde med lus.

Dorthe Grøndahl-Hansen har været folkeskolelærer i 25 år.

»Når jeg tænker over det, så har jeg aldrig opfattet lus som noget problem som klasselærer eller lærer. Jeg har maksimalt fået en til to henvendelser på et skoleår fra forældre om lus. Ikke fordi proble- met ikke er der, men det er noget, foræl- drene klarer indbyrdes, og børnene snakker meget om det sammen«, siger Dorthe Grøndahl, som arbejder på Hø- sterkøb skole.

De gange, hun som lærer bliver involve- ret i luseproblemer, er gennem en besked i kontaktbogen, eller hun er blevet ringet op af forældre. Og så har hun orienteret de øvrige forældre, men ikke sat store skil- te op i klassen.

»Vores SFO har puderum, og en gang måtte SFO'en lukke et par dage for at komme af med luseproblemet. Lusene kan nemlig ikke overleve i mere end 48 timer uden kontakt med mennesker«.

BLODSUGER MED BOLIG I HÅR

En lus har seks ens ben, som ender i en gribetang, der er tilpasset menne- skets hovedhår.

Lusens skjulte sugende munddele findes på undersiden af hovedet.

På hovedet sidder primitive lysføl- somme øjne og antenner.

Ægnymfen på 1 mm er en meget sart organisme.

Lus vokser ved at skifte det hårde kintin-hudskelet tre gange inden det kønsmodne voksenstadium.

Optimale forhold for en lus er i ho- vedhår nær hovedbunden. Her vil lus være knap to døgn i hvert af de tre nymfestadier. De er på henholdsvis 1 mm, 1,5 mm og 2 mm.

Hunlus er størst, 3 mm, og genken-

delige under lup, da bagkroppen en- der i to spidser.

Hanlus bliver 2,5 mm og har en bag- krop, der ender i én spids. På lidt ud- tørrede eksemplarer kan spidsen af parringsorganet ofte ses på ryggsiden.

Luseæg fæstnes enkeltvis på hår nær hovedbunden. Æg kittes fast til håret og er vanske- lige at fjerne. Klækkede luseæg vil

derfor forblive på håret og kan give anledning til falske formodninger om lus.

Lus klækker af æggene inden for 10 døgn. Derfor vil der ofte være langt flere tomme æggeskaller end luse- æg, når lusene har været til stede en periode.

Da luseæg vanskeligt dræbes eller fjernes 100 procent, bør man samle

sin energi om lus (med ben).

Lus tager ikke bolig i kort hår, under en halv centimeter langt.

En lus kan klare sig i vand i cirka otte timer.

Kilde: Alice Olsens hjemmeside www.hovedlus.dk